

О С В Р Т Н А З А К О Н О Ц А Р И Н С К О Ј П О Л И Т И Ц И Б и Х

Осврт на текст новог Закона о царинској политици БиХ, који је у примјени од 01.01.2005. године, објављен у Службеном гласнику БиХ број 57/04, односно осврт на одређена рјешења по којима се разликује од истоименог закона који је био у примјени до 31.12.2004. године:

- овај закон проводи Управа за индиректно опорезивање БиХ, а одређене одредбе царинских прописа могу да се примјењују и ван царинског подручја БиХ на основу прописа којима се регулишу те области или на основу међународних конвенција (члан 2. став 2. и 3.);
- члан 4. закона у односу на исти члан ранијег ЗЦП садржи дефиниције за мањи број појмова који се користе у његовој примјени, јер значење одређених појмова је дато кроз одредбе појединих одјељака закона, као и у његовим provedбеним прописима чије доношење и примјена се ускоро очекује;
- чланом 7. закона је прописано да су донесене одлуке *одмах извршне* од стране царинских органа, осим у случајевима из члана 237. став 2. закона (то су случајеви у којима царински органи, под прописаним условима, одреде да жалба на одлуку одгађа њену примјену);
- чланом 11. је, у односу на члан 12. ранијег ЗЦП, на другачији и потунији начин прописано издавање обавезујуће информације о тарифном разврставању робе и о поријеклу робе, те рок и престанак важења те информације;
- одредбе члана 15. прописују рок од најмање 5 година у којем су сва лица, која су директно или индиректно укључена у трговину робом, обавезна да, у сврхе контроле од царинских органа, чувају потребна докумената и податке, те за разлику од члана 16. ранијег ЗЦП, прописује и од када тај рок почиње да тече у зависности који је царински поступак над робом проведен;
- чланом 17. став 3. је одређено да су приходи који се законски потражују приликом настанка царинског дуга приходи буџета БиХ, буџета ентитета и буџета Брчко Дистрикта;
- нови закон не садржи посебне одредбе које се примјењују на царинску робу која се превози ваздушним, морским, ријечним, жељезничким, путничким и поштанским саобраћајем (члан 36. до 56. ранијег ЗЦП), али ће ова питања, на одређени начини, бити предметом регулативе нових provedбених прописа;
- у члану 46. је, за разлику од члана 66. ранијег ЗЦП, прописано да се радње и поступци које је неопходно предузети за робу за коју је поднесена збирна пријава, да би јој се одредило царинско одобрено поступање или употреба, морају обавити у року од 45 дана од дана подношења збирне пријаве у случају када се роба *превози морем*, односно у року од 20 дана од дана подношења збирне пријаве ако се роба *превози на други начин осим морем* и да царински органи, када то околности налажу, могу да одреде краће рокове или да одобре њихово продужење до стварних потреба;
- такође су одредбама члана 91. став 4. уведене и новине у виду *одређених олакшица за обезбјеђење царинског дуга у процедури провоза*, у смислу да царински органи лицима, која за то у свему испуњавају прописане услове, одобри кориштење свеобухватне гаранције на нижи износ или да одустану од њихове гаранције, искључујући такве повластице за робу за коју се, у складу са provedбеним прописима сматра да представља повећани ризик, као и одређене привремене забране употребе свеобухватне гаранције у провозу у погледу роба која је, према тој гарацији идентификована као предмет преваре широких размјера. Међутим услови за примјену ове одредбе биће потпуније уређени provedбеним прописима;
- надаље, новина је у *процедури провоза* и члан 92. закона којим је прописано да, изузев у случајевима које, када је то потребно, утврђује Управни одбор, није потребно да се гаранција

полаже за путовање ваздухом, за пренос цјевоводом и за радње које врше жељезничка предузећа БиХ. Међутим, када је жељезничко предузеће превозник робе и корисник процедуре провоза оно је и даље, без обзира на ову погодност, одговорно за испуњење обавеза прописаних чланом 93. закона. Када од стране Управног одбора буду утврђени случајеви у смислу одредбе члана 92. закона о томе ћете бити благовремено обавијештени;

- чланом 103. став 1. под б) и ц) и став 2. дата је могућност да се роба која није бх. роба (страна роба) обрађује у просторијама царинског складиштења по поступку унутрашње обраде или поступку обраде под царинском контролом под условима прописаним за те поступке и у тим случајевима роба не подлијеже процедури царинског складиштења;
- новина је и члан 110. који говори о правилима за утврђивање царинског дуга за робу која се из процедуре царинског складиштења стави у слободан промет у складу са чланом 73. став 1. тачка ц) закона (тј. по поједностављеном поступку завођењем у евиденцију корисника);
- чланом 112. став 5. је прописано да, ако се компензирајући производи добијени у процедури унутрашње обраде из еквивалентне робе извозе из БиХ прије увоза увозне робе, а подлијежали би плаћању извозних дажбина ако не би били извезени у оквиру поступка унутрашње обраде, ималац одобрења мора да положи гаранцију ради наплате дажбина у случају да се увозна роба не увезе у прописаном року;
- одредбе члана 120. представљају новину у односу на досадашњи поступак унутрашње обраде, а то је да се добијени (компензирајући) производи или роба у непромијењеном стању могу, у цјелини или дјелимично, привремено извозити ради даљег оплемењивања или обраде у иностранству на основу одобрења царинских органа, уз примјену услова предвиђених за обраду изван царинског подручја БиХ. Приликом враћања из иностранства, у случају да настане царински дуг, на компензирајуће производе или робу у непромијењеном стању наплаћују се увозне дажбине, обрачунате у складу са чланом 118. и 119. закона, укључујући и примјену преференцијалног тарифног третмана ако је исти предвиђен, или се дажбине обрачунавају на начин предвиђен за добијање и враћање производа у поступку вањске обраде;
- чланом 157. став 2. је прописано да се сва роба намијењена за извоз ставља у поступак извоза, са изузетком робе стављене у поступак вањске робе (у поступку вањске обраде роба се, сходно члану 141. закона, привремено извози);
- у складу са чланом 159., могу се оснивати слободне зоне и *слободно складиште* као дијелови царинског подручја и простори (објекти) у царинском подручју одвојени од осталог царинског подручја, у које се, под прописаним условима, може уносити роба која није бх. роба и бх. роба. Подручје које обухватају свака од слободних зона одређује Савјет министара БиХ на приједлог Управног одбора УИО, а објекте који се одређују као слободна складишта мора да одобри Управни одбор;
- такође је новина и члан 174. став 3. којим је прописано да у случајевима када се роба која је стављена у царински поступак с економским учинком поновно извози, за њу треба поднијети царинску пријаву у складу са чланом 56. до 75. закона, у којим случајевима се примјењује члан 157. став 3. и 4. закона (а то су одредбе о мјесној надлежности код извоза и изузеци од тога);
- чланом 176. став 2. предвиђена је царинска повластица, тј. ослобађање од плаћања увозних дажбина, поред осталог, и за *робу која се ставља у слободан промет за деминирање*, што раније није био случај;
- сходно члану 181. став 4. никаква *гаранција за обезбјеђивање плаћања царинског дуга се не захтијева* када је лице код којег је дуг настао или би могао да настане *орган управе, укључујући и локалну управу*, а у складу са ставом 5. истог члана царински органи могу да одустану од захтјева за полагање гаранције када износ који се обезбјеђује не прелази 1.000 КМ;

- међутим, сходно члану 182., у случајевима када је, сходно царинским прописима, полагање гаранције алтернативно царински органи, када оцијене да није сигурно да ће царински дуг бити измирен у прописаном року, могу захтијевати полагање гаранције у времену предвиђеном у ставу 3. овог члана. Ако се гаранција не захтијева, царински органи могу од лица које је одговорно или би могло да постане одговорно за тај дуг да захтијевају давање изјаве у вези с намирењем његових законских обавеза;
- сходно члану 214. став 4. обавјештење дужника о износу царинског дуга који треба да плати се не врши након истека рока од 3 године од дана када је царински дуг настао, који рок се може продужити у случајевима из става 5. истог члана (према члану 194. став 3. до сада важећег ЗЦП тај рок је раније износио 5 година);
- сходно члану 229. став 2., увозне или извозне дажбине се враћају или се одустаје од њихове наплате након подношења захтјева надлежном царинском органу у року од три године од дана када је дужник био обавијештен о износу тих дажбина, уз могућност продужења тог рока (према члану 203. став 2. до сада важећег ЗЦП тај рок је раније износио 5 година);
- према члану 226. став 1. *апсолутни рок застаре плаћања царинског дуга* износи 6 година од његовог настанка;
- за разлику од члана 208. до сада важећег ЗЦП, чланом 234. новог закона је прописано да поврат износа увозних или извозних дажбина или камате или затезне камате која је наплаћена приликом плаћања таквих дажбина *не доводи до исплаћивања камате* од стране царинских органа, осим у случајевима када одлука којом је одобрен поврат није извршена у року од три мјесеца од дана њеног доношења;
- надаље овај закон на другачији начин регулише рокове за плаћање царинског дуга и омогућава одређене погодности у погледу одгађања тих рокова, а рокови и поступци за плаћање царинског дуга, затим услови и рокови под којима се може одобрити одгођено плаћање царинског дуга прописани су одредбама члана 215. до 225. закона;
- овај закон има смо један прилог којим су регулисани случајеви ослобађања од плаћања увозних дажбина из члана 176. став 4. закона (то је раније био прилог 4.), док нема ранијих прилога 1. 2. и 3., а материја која је била регулисана тим прилозима је дјелимично регулисана овим законом, а потпуније биће предмет регулисања проведбеним прописима.

Упознавање са овим актом не ослобађања обавезе царинске службенике на упознавање са цијелим текстом новог Закона о царинској политици БиХ и његовог прилога, а све ради њихове примјене у царинском поступку.